

УДК 330.142

Овечкіна О. А., к.е.н., доцент,
Технологічний інститут Східноукраїнського
національного університету імені Володимира
Даля (м. Северодонецьк)

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ: ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ В АСПЕКТІ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Овечкіна О. А. Інтелектуальний капітал та інтелектуальний потенціал економічних суб'єктів: підходи щодо визначення та розмежування в аспекті економіки знань. В статті досліджуються основні підходи до визначення інноваційного капіталу та потенціалу економічних суб'єктів та обґрунтовується доцільність застосування відтворювально-інституційного підходу для розмежування основних понять економіки знань на категоріальному рівні

Овечкина Е. А. Интеллектуальный капитал и интеллектуальный потенциал экономических субъектов: подходы относительно определения и разграничения в аспекте экономики знаний. В статье исследуются основные подходы к определению инновационного капитала и потенциала экономических субъектов и обосновывается целесообразность применения воспроизводственно-институционального подхода для разграничения основных понятий экономики знаний на категориальном уровне.

Ovchkina E. Intellectual Capital and Intellectual Potential of Economic Agents: Approaches to the Definition and Delimitation in the Aspect of Knowledge Economy. The article investigates the main approaches to the definition of capital and innovative capacity of economic actors and necessity to use of reproductive-institutional approach to separation of the basic concepts knowledge economy at the level's categorical.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасні підприємства, які успішно розвиваються у конкурентній боротьбі, приймають активну участь у інноваційній діяльності, основними складовими якої є цикли розробки, виробництва й реалізації інноваційної продукції, відтворюється інтелектуальний капітал та збільшуються інтелектуальні можливості створення нових інновацій. Однак, незважаючи на те, що у провідних організаціях інтелектуальний капітал вважається головним фактором ринкових успіхів, "зробити" його дійсно продуктивно працюючим не вдається, отже, "інтелектуальний менеджмент" підприємств і організацій не є ефективним. На думку вітчизняних і зарубіжних дослідників, головними причинами такого становища є: а) відсутність єдиної методологічної позиції дослідників стосовно визначення інтелектуального капіталу та інтелектуального потенціалу на категоріальному рівні [1]; б) множинність розроблених методик кількісних оцінок рівня розвитку інтелектуального капіталу й потенціалу підприємства при відсутності загальноприйнятих критеріїв оцінки їх ефективності [2]; в) неконкретність та слабка узгодженість цілей і задач щодо створення, примноження й трансферу певних складових інтелектуального капіталу організації [3, с. 75-77]; г) штучна роз'єднаність творчої й виробничої діяльності колективів організацій і підприємств (творча діяльність фахівців організації зводиться до освоєння створеної на інших підприємствах технічної документації й застосування придбаної технології в умовах власного виробництва) [4, с. 69-71]. В умовах побудови економіки знань означені проблеми управління інтелектуально-інноваційною діяльністю

підприємств, формування їх інтелектуального капіталу й потенціалу не згасають, а набувають підвищеної значущості.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. Необхідність усунення штучної роз'єднаності творчих й виробничих колективів в процесі створення економіки знань, інформатизації суспільства, формування єдиного інформаційно-інноваційного простору, підвищення рівня інтегрованого соціального інтелекту під впливом змін, що відбуваються у сучасному ринковому середовищі, актуалізує значущість системних теоретико-методологічних досліджень питань функціонування інтелектуального потенціалу й інтелектуального капіталу економічних суб'єктів. З урахуванням сказаного **метою даної статті** є виявлення специфіки функціонування та взаємодії інтелектуального потенціалу й інтелектуального капіталу мікроекономічних суб'єктів (підприємств) в аспекті управління інтегрованим інтелектом їх персоналу. Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язання наступних задач:

- загальний огляд основних підходів до визначення інтелектуального капіталу та інноваційного потенціалу на категоріальному рівні;
- уточнення відмінностей та спільних рис понять «інтелектуальний капітал» та «інтелектуальний потенціал» на основі застосування відтворювально-інституційного підходу;
- визначення «інтегрованого інтелекту» економічних суб'єктів як системоутворюючої категорії їх інтелектуальної діяльності.

Результати дослідження. Насьогодні в науково-методичній літературі не сформувалось однозначного тлумачення понять "інтелектуальний капітал" та «інтелектуальний потенціал», через те, що науковці підходять до їх визначення з різних позицій та дослідницьких цілей, проте декларуючи необхідність такого понятійного розмежування. [5, с. 230-231]. Узагальнення основних висновків і думок вітчизняних та іноземних вчених стосовно категоріального визначення інноваційного потенціалу та капіталу підприємств (організацій) дозволило визначити, що з метою кількісної оцінки рівня розвитку інтелектуального капіталу, останній представляють з позицій:

а) бухгалтерського підходу, заснованому на використанні бухгалтерських звітів, який дозволяє представити інтелектуальний капітал як вартість нематеріальних активів (інтелектуальної власності та ділової репутації фірми) [6]; інтелектуальний капітал як вартість нематеріальних активів застосовується при формуванні стійкого іміджу підприємства спрямованого на залучення додаткових інвестицій, при оцінці бізнесу, що створений на знаннях персоналу [7, с. 341].

б) інформаційного підходу, за яким інтелектуальний потенціал це - сукупна здатність суспільства накопичувати обсяги наукової й культурної інформації, переробляти її, використовувати й відтворювати; створювати системи виробництва й передачі знань [8]. Інтелектуальний потенціал в аспекті інформаційного підходу можна розглядати як готовність організації до генерування й освоєння інновацій (інтелектуальний потенціал розуміється як накопичення обсягу знань, інтелектуального рівня співробітників, досвіду інноваційної діяльності, що у своїй сукупності складає основу для підвищення ефективності використання інтелектуального капіталу.

З метою визначення якісних характеристик інноваційного капіталу та інноваційного потенціалу економічних суб'єктів можна виділити:

а) ринковий підхід, за яким інтелектуальний капітал характеризується як одна з форм капітальної вартості, що може існувати лише в умовах ринкової економіки. Ринок платить за те, що володіє такою цінністю як інтелектуальна праця робітників, що стає підставою для формування й подальшого розвитку інтелектуального капіталу. Інтелектуальний потенціал в такому розумінні є накопичений обсяг знань та здатність їх генерації. На перший план виходить не володіння знаннями, а здатність їх створення. Отже, однією з важливіших задач будь-якого економічного суб'єкта є формування власних інтелектуальних і креативних ресурсів [9].

б) підхід з позицій підтримання якості робочої сили, інтелектуальний капітал пов'язаний з якісними властивостями робочої сили (творчим потенціалом, природними й психофізіологічними характеристиками, соціальними якостями, тощо). Підкреслюючи саме цей аспект досліджень, інтелектуальний капітал представляють як систему характеристик, що визначають здібності окремої людини, сукупного робітника підприємства, регіонів, країни, та матеріалізуються й проявляються в процесі праці, відтворюючи основи персоніфікованих економічних інтересів суб'єктів [8]. З точки зору якості робочої сили, достатньо логічним виглядає визначення інтелектуального потенціалу як сукупності знань, умінь і творчих обдарувань індивідів, їхнього освітньо-кваліфікаційного рівня, що дає змогу засвоювати набуті та творити нові знання [2].

в) підхід, заснований на ототожненнях, дозволяє визначити інтелектуальний капітал як сукупність "освітнього потенціалу" та "людського капіталу" [10, с. 17-20]; або як вартісну оцінку інтелектуальної власності (інтелектуальний капітал це вартість, що є об'єктивованою та ідентифікованою з позиції створеного або придбаного інтелектуального продукту, який набув право інтелектуальної власності) [1];

г) підхід, заснований на використанні факторів зростання фундаментальної вартості компанії, дозволяє представити інтелектуальний капітал як об'єкт управління з метою збільшення ринкової вартості та її конкурентоспроможності фірми [11, с. 79-90]. В аспекті даного підходу інші дослідники свою увагу звертають на критерії управління інтелектуальним потенціалом: якість управління, інновації, споживчі переваги, якість стратегії, взаємовідносини з інвесторами, розвиток творчого потенціалу [12, с. 97-100];

д) за підходом з позицій формування ефективних механізмів формування й розвитку інтелектуальний капітал визначається як специфічний інструментарій, що визначає творчі можливості організації щодо створення й реалізації інтелектуальної та інноваційної продукції та має основні складові (кадровий капітал; інтелектуальну власність; маркетингові активи) [13, с. 23-27];

е) процесний підхід, за яким інтелектуальний капітал представляється в процесі руху, формуючи і реалізуючи себе як система. За цим підходом суспільство розглядається як особлива організаційна форма проявлення результатів процесу відтворення інтелектуального капіталу; а інтелектуальний потенціал суспільства є ефективністю здійснення даного процесу [14].

Узагальнюючи основні положення вищенаведених підходів до визначення інноваційного капіталу і потенціалу, слід відзначити, що на основі комбінування двох останніх наведених підходів можна виділити відтворювальний підхід, за яким інтелектуальний капітал характеризується як феноменальне явище сучасної економіки, що поступово набуває власної оригінальної форми руху, системоутворюючим елементом якого є соціальний інтелект, наука [15, с. 40-43], а інтелектуальний потенціал представляється як потенціал інтелектуального капіталу.

На наш погляд, відтворювальний підхід є найбільш перспективним з розглянутих підходів через те, що дозволяє:

- по-перше, виявити неоднозначну каузальність процесів безперервного руху інтелектуального капіталу й потенціалу: поняття, що описують дані явища, можна представити у широкому або вузькому сенсі. У широкому сенсі інтелектуальний потенціал є складною системою, однією з елементів якої є інтелектуальний капітал, що активно використовується у ринковій економіці й має вартісну оцінку. У вузькому сенсі інтелектуальний потенціал - це можливості, створені функціонуванням інтелектуального капіталу. Дослідниками вірно відзначається, що інтелектуальний потенціал є потенціалом інтелектуального капіталу [16, с. 227]. В цьому сенсі доцільним стає висловлення деяких авторів про існування нерозривної взаємодії інтелектуального капіталу й потенціалу як двох відносно самостійних явищ у процесі функціонування інноваційного потенціалу економічних суб'єктів та створення інтегрованого інтелекту робітників, підприємств, регіонів, національної економічної системи в цілому [17, с. 40-42];

- по-друге, розширити методологічну базу досліджень вищерозглянутих понять з позицій: а) дисиметричного (багатофакторного) підходу, згідно якого інтелектуальний капітал та потенціал розглядаються як ключові умови/результати розв'язання більш складних взаємопов'язаних проблем розвитку суспільства: забезпечення зростання виробничого й науково-технічного потенціалу, розвитку соціального інтелекту суспільства тощо, в процесі організації конкурентоспроможного виробництва, створення відповідних інституцій, що мають забезпечити стійкий інноваційний розвиток в ході циклічних трансформацій суспільства [18]; б) інституціонального підходу, за яким досліджується процес становлення інституцій, необхідних для ефективного розвитку соціального інтегрованого інтелекту та пов'язаних з ним інтелектуального капіталу й потенціалу в аспекті економіки знань. Дослідниками проблем економіки знань з'ясовано, що інституції як соціальні форми функцій індивідуальних і колективних суб'єктів здійснюються на підставі статусів, норм, правил, порядків тощо, забезпечуючи постійне відтворення економічних інтересів цих суб'єктів, які персоніфікують дану інституцію [19, с. 56-57]. Завдяки саме такої інституції як інтегрований соціальний інтелект, організації, підприємства, які здійснюють інноваційну діяльність у господарстві регіонів, країни, групи країн або світу, виокремлюючись (на основі їх спільного видового статусу) у певну сукупність колективів інноваційного типу;

- по-третє, визначити на категоріальному рівні інтелектуальний капітал як систему відносин різних економічних суб'єктів з приводу розширеного екстенсивного/інтенсивного відтворення персоніфікованих інтелектуальних ресурсів в процесі виробництва конкурентоспроможних інноваційних товарів і послуг. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія представляється як система відносин цих економічних суб'єктів з приводу розширеного відтворення інтегрованого соціального інтелекту, знання в процесі суспільного виробництва. Спільною рисою даних понять є те, що їх основою є інтенсивна індустріалізація й поступова інтелектуалізація праці, прогресивний розвиток освіти, науки, систем накопичення й передачі знань та інформації, а результатом – інтегрований соціальний інтелект суспільства, персоніфікований у колективах економічних суб'єктів різного рівня організації. Отже, з позицій сутнісного, категоріального рівня досліджень, слід підкреслити, що, інтелектуальний капітал, маючи певні складові, забезпечує формування соціального інтегрованого інтелекту з використанням ринкових і неринкових механізмів власного функціонування; інтелектуальний потенціал є специфічною формою накопичення науково-теоретичних і практичних знань суспільства, які персоніфікуються у діяльності, перед усім інноваційній, певних економічних суб'єктів, підсилюючи інноваційні можливості останніх.

В процесі побудови економіки знань на базі вдосконалення інформаційної економіки як розповсюдженої моделі економічних систем більшості країн на перший план виходить не володіння інтелектуальними ресурсами, а здатність до їх відтворення та формування інтелектуального знання [20, с. 145-147]. Отже, однією з важливіших задач сьогоденного господарювання економічних суб'єктів в плані їх інтенсивного розвитку є забезпечення інтелектуалізації праці та формування власних інтелектуальних ресурсів (сукупності робітників з необхідним кваліфікаційним рівнем, професійною підготовкою та результатів їх інтелектуальної праці у вигляді програмно-технічних, технологічних, організаційно-структурних засобів, інформації і налагоджених комунікаційних зв'язків).

Стосовно вітчизняних підприємств, що представляють базовий мікрорівень організації національної системи, то відновлення їх інтелектуальних ресурсів є першим кроком на шляху створення інтегрованого інтелекту суспільства. На наш погляд, цей перший крок потребує здійснення низки інституційних заходів щодо:

а) усунення деформованості мотивацій персоналу і керівництва українських підприємств до інтелектуальної праці. Через зміщення акценту в бік лише матеріальної зацікавленості працівників в результатах не завжди інтелектуальної діяльності спостерігається зменшення інтелектуальних можливостей суспільства, що, в свою чергу,

погіршує стан "соціального поля" особистісної реалізації інтелектуальної праці [21, с. 48, 54]. Мотивація до інтелектуальної праці значною мірою сформується при переході від бюрократично-ієрархічного стилю управління персоналом підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність, до децентралізованого стилю, що ґрунтується на децентралізації влади за командами, що самоорганізуються. Саме за умов впровадження децентралізованого стилю управління інноваційним персоналом підприємств розвинених країн використовується так звана КМ-технологія (knowledge manadgent), що застосована в успішних компаніях і включає дві взаємопов'язані складові: організаційну (соціально-психологічну) – управлінські важелі, посадові обов'язки і мотивації, які спонукають співробітників до участі в обміні знаннями, та технологічну - формалізація інформації (звіти, статистико-аналітичні матеріали тощо, що розміщуються у базі даних, поступово формуючи систему даних, надалі - систему "інформація-знання") для зручності внутрішнього використання [22];

б) оперування інформацією як складовою діалектичної системи «інформація-знання», що дозволить відкрити нові можливості в організації проведення наукових досліджень, зберіганні інформації й обміну знаннями та розробці на цій основі обґрунтованих рекомендацій щодо підготовки нових кадрів для інноваційної економіки інформаційного типу, уточнення пріоритетів інноваційного і науково-технічного розвитку [23, с. 24-25]. Становлення системи "інформація-знання" на мікроекономічному рівні національної економічної системи значно прискориться за умов впровадження вищезгаданої КМ-технології (поєднуючи два сценарії її здійснення: "кодифікацію, тобто обов'язкову формалізацію інформації та "персоналізацію" - організацію ефективного спілкування співробітників, яке може бути онлайнним);

в) поступове усвідомлення керівництвом підприємств необхідності істотних змін не лише стилю управління, але й стилю наукового й практичного мислення, в якому важливого значення набувають такі фактори, як креативність, самовдосконалення та самомотивація персоналу до інтелектуальної праці [24, с. 7].

Ми вважаємо, що активізація перелічених прогресивних факторів управління інтелектуальною діяльністю персоналу, спираючись на кардинальні зміни мислення суспільства, складуть підставу для розвитку соціального інтегрованого інтелекту як найсуттєвішої інституції економіки знань. Інтелект економічних суб'єктів, інтегрований в межах їх соціуму, виступить ендегенною (внутрішньою) економічною інституцією, що забезпечить системне відтворення й підвищення ефективності їх інтелектуальної діяльності як колективів інноваційного типу. Відродження системоутворюючої функції соціального інтегрованого інтелекту неможливо без комплексних трансформацій всіх інших сфер і напрямів діяльності суспільства (політичної, правової, культурно-освітньої тощо), що має привести до очікуваного позитивного суспільного ефекту економіки знань - науково-технічного, інформаційно-технологічного розвитку, вдосконалення виробничих відносин, інтелектуалізації праці, підвищення рівня освіти і науки, якості життя.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи вищевикладений матеріал, слід зауважити, що лише через призму відтворювально-інституціонального підходу виокремлюються концептуальні межі інтелектуального потенціалу та інтелектуального капіталу; формується визначення соціального інтегрованого інтелекту як соціально-інституційного явища більш складного рівня організації, що передбачає зміни у системі знань, стилі наукового й практичного мислення, стані людського капіталу (як носія інтелекту); закладаються теоретико-методичні основи відновлення персоналу інноваційного типу, який має стати своєрідною "візитковою" карткою сучасних конкурентоспроможних підприємств (організацій), регіонів, країн тощо. Подальші дослідження у цьому напрямку можуть бути пов'язані з визначенням й систематизацією умов, факторів відновлення і розвитку соціального інтегрованого інтелекту різнорівневих економічних суб'єктів, спираючись на основні положення концепції економіки знань.

Список використаних джерел:

1. Диба Л.М. Сутність понять інтелектуальний потенціал та інтелектуальний капітал як економічних категорій. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum
2. Михайлова О.Г. Теоретичні аспекти формування та оцінки інтелектуального потенціалу підприємства. Режим доступу: http://www.lib.nau.edu.ua/Journals/3_27_2010/Mixailov.pdf.
3. Круг Г., Кёне М. Трансфер знань на підприємстві: основні фази і впливаючі фактори // Проблеми теорії і практики управління. – 1999. – №4. – С. 74 – 78.
4. Экк К. Знание как новая парадигма управления // Проблеми теорії і практики управління. – 1998. – №2. – С. 68 – 73.
5. Река–Львівська Г.В. Інтелектуальний капітал та інтелектуальний потенціал: критерії розмежування. Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.14. Економіка, планування і управління галузі. – С. 229 – 232.
6. Просвирина И.И. Интеллектуальный капитал: новый взгляд на нематериальные активы // Финансовый менеджмент. 2004. – №4. – Режим доступу: <http://www.dis.ru/fm/arhiv/2004/4/9.html>.
7. Иноземцев В.Л. За пределами экономического общества / В.Л. Иноземцев. – М.: Academia-Наука, 1998. – 640с.
8. Зуев А., Мясникова Л. "Интеллектуальный капитал". Альманах «Восток» Выпуск: №2(14), 2004 г. http://www.situation.ru/app/j_art_355.htm.
9. Интеллектуальный потенциал организации. Режим доступу: <http://www.market-journal.com/ekonomikaupravlenija/25.html>.
10. Куценко В. Освіта як фактор стабільності та національної безпеки України / В. Куценко, В. Удовиченко, І. Опалєва // Економіка України. – 1998. – № 1. – С. 12-21.
11. Кудина М.В. Управление интеллектуальным потенциалом компании как элемент корпоративного управления / М.В. Кудина // Вестник государственного управления. – 2010. – № 22. – С. 78-91.
12. Ілляшенко С.М. Актуальні проблеми управління інтелектуальним капіталом підприємства / С.М. Ілляшенко // Механізм регулювання економіки. – 2008. – № 2. – С. 91 – 101.
13. Кендюхов О.В. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства: Автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.04/ О.В. Кендюхов; НАН України. Інститут економіки промисловості. - Донецьк, 2007. – 31с.
14. Селезнев Е. Н. Интеллектуальный потенциал – показатель состояния интеллектуального капитала и эффективности его использования // Финансовый менеджмент. – 2004. – №5. <http://www.finman.ru/articles/2004/5/3430.html>.
15. Канигін Ю. Інтелект народу // Вісник Академії наук України. – 1993. – №7. – С. 37-47.
16. Махомет Ю.В. Сутнісна характеристика та структура інтелектуального капіталу підприємства /Ю.В. Махомет // Економічний простір: Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ: ПДАБА. – 2009. – №25. – С.221 – 229.
17. Моисеенко С.С. Интеллектуальный потенциал креативной экономики // Креативная экономика – 2007 – №5. – с. 37 – 44.
18. Корчагин А.А. Эффективные механизмы управления интеллектуальным капиталом предприятия. Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/index.php/en/economy-411/innovation-economy-411/11075-411-0664>.
19. Іншаков О.В., Фролов Д.П. Інституція – ключ до розуміння економічних інститутів. Економічна теорія – 2011. – №1. – С. 53 – 62. Режим доступу: http://dspace.nbu.gov.ua:8080/dspace/bitstream/handle/123456789/28447/04_Inshakov.pdf?sequence

20. Мойсеєнко І.П. Регресійний аналіз інтелектуального потенціалу. / І.П. Мойсеєнко, М.Я. Демчишин // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №10. – С.142 – 148.

21. Татомир І.Л. Поступ системи мотивації праці: від матеріалізації до пост матеріалістичних цінностей. Економічна теорія. – 2011. – № 2. – С. 47 – 57. Режим доступу: http://dspace.nbu.gov.ua:8080/dspace/bitstream/handle/123456789/28458/04_Osetsky.pdf?sequenc

22. Мотивація та оцінка інноваційної діяльності персоналу Режим доступу: <http://11167.ucoz.ru/news/2011-06-18-2>.

23. Пархоменко Н.В., Пархоменко В.Д. Застосування системного підходу для наповнення змістом економіки знань // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: Збірник наукових праць. – Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ». – 2011. – 340 с.

24. Дементьев В.В., Вишневський В.П. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз // Економічна теорія. – 2011. – № 3. – С. 5-20. Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua>

Ключові слова: інноваційний капітал, інноваційний потенціал, соціальний інтегрований інтелект, інтелектуалізація праці, економіка знань, інформаційна економіка

Ключевые слова: инновационный капитал, инновационный потенциал, социальный интегрированный интеллект, интеллектуализация труда, экономика знаний, информационная экономика

Keywords: innovation capital, innovational potential, integrated social intelligence, intellectualization of labor, knowledge economy, information economy

УДК 339.743::339.54

Шкрабалюк Ю.О., аспірант,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ВАЛЮТНИЙ КУРС ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В МОДЕЛІ МАЛОЇ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІКИ

Шкрабалюк Ю. О. Валютний курс як інструмент стабілізаційної політики в моделі малої відкритої економіки. У статті розглянуто особливості проведення стабілізаційної політики в умовах відкритої зовнішньому світу економіки; модельно проаналізовано можливості та механізм використання валютного курсу в якості інструменту стабілізації малої відкритої економіки. Графічно проілюстровано ефект J – кривої, взаємодію пропозиції валюти та попиту на неї в міжнародному товарообміні, досягнення стану «подвійної рівноваги» у відкритій економіці. Досліджено підхід до аналізу платіжного балансу з точки зору еластичності (elasticities approach), розкрито зміст та практичне значення умови Маршалла – Лернера в застосуванні девальвації як інструменту покращення торговельного балансу країни, ефекту J – кривої, ефекту інфляції. Розкрито важливість досліджень використання валютної політики з метою забезпечення «подвійної рівноваги» у відкритій економіці – загальної економічної рівноваги на рівні повної зайнятості при нульовому сальдо платіжного балансу.

Шкрабалюк Ю. А. Валютный курс как инструмент стабилизационной политики в модели малой открытой экономики. В статье рассмотрены особенности осуществления стабилизационной политики в условиях открытой внешнему миру